

POSTANOWIENIE

Dnia 7 września 2018 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Marta Romańska (przewodniczący)

SSN Paweł Grzegorzczak

SSN Krzysztof Strzelczyk (sprawozdawca)

w sprawie z wniosku K. M.
przy uczestnictwie B. T.
o podział majątku wspólnego,
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej
w dniu 7 września 2018 r.,
zażalenia uczestnika
na postanowienie Sądu Okręgowego w K.
z dnia 4 kwietnia 2018 r., sygn. akt II Ca (...),

- 1) oddala zażalenie,**
- 2) oddala wniosek K. M. o zasądzenie kosztów postępowania
zażaleniowego.**

UZASADNIENIE

W sprawie z wniosku K. M. przy uczestnictwie B. T. o podział majątku wspólnego, Sąd Okręgowy w K. postanowieniem z dnia 4 kwietnia 2018 r. ustalił wartość przedmiotu zaskarżenia na kwotę 58 173,25 zł i odrzucił skargę kasacyjną uczestnika od postanowienia Sądu Okręgowego w K. z dnia 14 grudnia 2016 r. Sąd Okręgowy uznał, że wskazana w skardze kasacyjnej wartość przedmiotu zaskarżenia w kwocie 373.719,14 zł jest zawyżona i dokonał samodzielnego jej ustalenia, co doprowadziło do odrzucenia skargi kasacyjnej.

Powyższe postanowienie zaskarżył zażaleniem uczestnik postępowania zarzucając naruszenie art. 398⁶ § 2 oraz art. 386² § 1 k.p.c. i wniósł o jego uchylenie.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Zażalenie jest bezzasadne.

Uczestnik postępowania o podział majątku wnosząc skargę kasacyjną powinien, zgodnie z art. 398⁴ § 3 k.p.c. w związku z art. 13 § 2 k.p.c., wskazać wartość przedmiotu zaskarżenia. Wskazana wartość przedmiotu zaskarżenia nie jest jednak wiążąca dla sądu drugiej instancji ani dla Sądu Najwyższego. Sądy te mogą poddać ją weryfikacji na podstawie akt sprawy z pominięciem zasad określonych w art. 25 i 26 k.p.c. (postanowienia Sądu Najwyższego z dnia: 24 maja 2001 r., IV CZ 20/01, 21 listopada 2001 r., I CZ 152/01, 6 listopada 2002 r., III CZ 98/02, 6 czerwca 2012 r., IV CZ 7/12, 22 października 2014 r., II CSK 235/14, 21 maja 2015 r., IV CZ 12/15, 16 czerwca 2016 r., V CZ 24/16). Praktyczne znaczenie możliwości tej weryfikacji ujawnia się w przypadkach oczywiście nieprawidłowego wskazania wartości przedmiotu zaskarżenia w zamiarze zapewnienia sobie dostępu do postępowania kasacyjnego ze względu na wymaganie wynikające z art. 519¹ § 2 i § 4 pkt 4 k.p.c. (por. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 18 maja 2006 r., IV CR 34/06 i 15 grudnia 2006 r., III CZ 88/06).

Przyjmuje się także, że w kategorii spraw działowych wartością przedmiotu zaskarżenia jest wartość konkretnego interesu, np. rzeczy lub praw, których objęcie lub nieobjęcie podziałem kwestionuje skarżący (por. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia: 6 listopada 2002 r., III CZ 98/02, 26 lipca 2007 r., V CZ 66/07, 24 kwietnia 2013 r., IV CZ 36/13).

Z reguły wartość ta nie przekracza - nawet gdy orzeczenie zakwestionowano w całości - wartości udziału skarżącego uczestnika. Tylko wyjątkowo jest inaczej, na przykład wtedy, gdy uczestnik podważa zasadę podziału (por. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia: 5 kwietnia 2002 r., II CZ 25/02, 21 stycznia 2003 r., III CZ 153/02, 15 grudnia 2006 r., III CZ 88/06, 21 maja 2015 r., IV CZ 12/15).

Skarżący uczestnik wskazał jako wartość przedmiotu zaskarżenia w skardze kasacyjnej kwotę 373 719,14 zł, która stanowiła ustaloną przez Sąd Okręgowy wartość majątku małżeńskiego. Wskazany zabieg był nieprawidłowy już tylko z tego powodu, że jak wynika z treści skargi kasacyjnej uczestnik nie skarży zasady podziału, a jedynie jego poszczególne rozstrzygnięcia. Alternatywnie jednak skarżący wskazał najniższą w jego ocenie wartość przedmiotu zaskarżenia jako sumę kwot: 16.293 zł oraz 181.711,02 zł. Pierwszą stanowi rozliczenie wartości samochodu, a drugą wartość lokalu, co do którego orzeczono opuszczenie i opróżnienie przez uczestnika.

Sąd Okręgowy trafnie ustalił wartość przedmiotu zaskarżenia wskazując, że uczestnik kwestionuje w skardze kasacyjnej jedynie wysokość zasądzonych na jego rzecz dopłat oraz wartość zbytego przez niego samochodu. Z wyliczeń tych bezspornie wynika, że łączna wartość interesu dochodzonego przez skarżącego, przy uwzględnieniu jego wniosków apelacyjnych wynosi 54.048,25 zł. Kluczowe znaczenie ma jednak zaskarżenie przez skarżącego także pkt 1 j) postanowienia Sądu Okręgowego w K., którym nakazano uczestnikowi opuścić i opróżnić lokal mieszkalny w określonym terminie. Uczestnik tą część żądania wycenił na kwotę 181.711,02 zł, a więc całkowitą wartość lokalu. Wskazał ponadto, że zarzucał w skardze brak orzeczenia przez Sąd Okręgowy o przyznaniu mu prawa do lokalu socjalnego, co powinno prowadzić do oceny, że w sprawie przeważający jest interes niemajątkowy, a zatem skarga kasacyjna powinna być dopuszczalna bez względu na wartość przedmiotu zaskarżenia.

Jak trafnie uznał Sąd Okręgowy treść skargi kasacyjnej nie zarzuca samego rozstrzygnięcia o opróżnieniu zajmowanego lokalu, a jedynie termin, w jakim powinno to nastąpić. Zdaniem skarżącego termin opuszczenia lokalu powinien być orzeczony już po otrzymaniu przez skarżącego ostatniej raty tytułem dopłaty od wnioskodawcy. Nie można było zatem uznać, że wartość interesu podlegającego ochronie w tym zakresie powinna być wyliczona przy uwzględnieniu wartości całej nieruchomości podlegającej opuszczeniu. Zastosowanie przy ustalaniu tejże wartości przez Sąd Okręgowy art. 23² k.p.c., który dotyczy zbliżonej sytuacji, nie może zatem budzić wątpliwości.

Całkowicie chybiony jest zaś zarzut zawarty w zażaleniu, że kwestionowanie w skardze kasacyjnej braku orzeczenia przez Sąd Okręgowy o prawie do lokalu socjalnego świadczy o tym, że sprawa jest sprawą o prawa niemajątkowe. W orzecznictwie wyrażono odmienny pogląd, że zawarcie w skardze kasacyjnej takiego żądania nie zmienia majątkowego charakteru sprawy o eksmisję (por. post. SN z 12 grudnia 1997 r., II CKN 481/97, OSNC 1998, nr 6, poz. 102). Podobnie należy uznać na tle sprawy o podział majątku wspólnego, w której uczestnik domaga się orzeczenia o prawie do lokalu socjalnego.

Sąd Najwyższy na podstawie art. 102 w zw. z art. 391 § 1, art. 398²¹ w zw. z art. 394¹ § 3 k.p.c. postanowił odstąpić od obciążenia skarżącego kosztami postępowania zażaleniowego.

Mając powyższe na uwadze Sąd Najwyższy orzekł jak w sentencji (art. 398¹⁵ w zw. z art. 394¹ § 3 k.p.c.).

jw